

VOORSTEL AAN HET ALGEMEEN BESTUUR

Onderwerp:	Voorkeursalternatief (VKA) dijkversterking Rijnkade Arnhem
Vergadering:	18 december 2018
Agendapunt:	6.
Aandachtsveldhouder:	F.S.A. Wissink
Informatie bij:	J. Ebbelaar, manager HWBP 06 2030 7439, j.meeringa@wrij.nl
Bijlagen:	1. Alternatievennotitie 2. Rijnkade: voorkeursmodel
Routing:	AB 18 december 2018

Advies van de bestuurlijke commissie Waterveiligheid en Watersysteem aan het college van dijkgraaf en heemraden:

De commissie kan instemmen met dit voorstel en dit voorstel kan worden beschouwd als hamerstuk.

Reactie van het college van dijkgraaf en heemraden:

Het voorstel wordt ongewijzigd aan het algemeen bestuur voorgelegd.

Advies

1. Voor de dijkversterking van de Rijnkade, het alternatief 'Groene & Levendige Rijnkade' als voorkeursalternatief vast te stellen.

Inleiding

Conform de Waterwet zijn in 2010 alle primaire waterkeringen getoetst. Door middel van deze toets dient de dijkbeheerder, naast de jaarlijkse visuele beoordeling, rekenkundig aan te tonen dat de waterkeringen veilig zijn en voldoen aan de wettelijk voorgeschreven normen. In de derde toetsronde zijn onze waterkeringen verder gedetailleerd getoetst. Door verdere detaillering, meer gegevensverzameling en verbeterde inzichten is de waterkering van de Rijnkade in Arnhem afgekeurd over een totale lengte van circa 1,2 km. De Rijnkade is afgekeurd op de instabiliteit van de hoge keermuur; door een combinatie van een weinig robuust ontwerp, onjuiste uitvoering en een zeer sterk wisselende bodemopbouw.

Naar aanleiding van de derde toetsronde is het afgekeurde dijktraject van de Rijnkade vermeld op de projectenlijst 2017-2022 van het HWBP. Door deze programmering komen de subsidiabele uitgaven van het project in aanmerking voor een 90% bijdrage van het HWBP. Overeenkomstig de werkwijze van het HWBP wordt de dijkversterking doorlopen in de volgende fases: verkenningsfase, planuitwerkingsfase en realisatiefase. De verkenningsfase wordt afgesloten met het vaststellen van het voorkeursalternatief.

Bij het uitwerken van het voorkeursalternatief zijn de uitgangspunten van het HWBP gehanteerd. Zo stelt het HWBP dat de dijkversterkingsopgave sober en doelmatig moet worden uitgevoerd. Door het HWBP wordt onder **sober** verstaan dat alleen die maatregelen voor financiering in aanmerking komen die noodzakelijk zijn om de kering weer aan de veiligheidsnorm te laten voldoen. Onder **doelmatig** wordt verstaan dat de totale kosten van de kering gedurende de hele levensduur geminimaliseerd moeten worden.

In de verkenningfase is rekening gehouden met de nieuwe normering, die vanaf 1 januari 2017 geldt.

Eerder genomen besluiten

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft in de vergadering van 22 juli 2010 besloten:

1. Kennis te nemen van de resultaten van de toetsing van de primaire waterkeringen van waterschap Rijn en IJssel en de rapportages vast te stellen.
2. Het besluit te nemen om met de voorbereidingen te beginnen om de geconstateerde knelpunten op te lossen. De uitvoeringsbesluiten afhankelijk te stellen van de Rijksfinanciering waarover het komende jaar meer duidelijkheid wordt verwacht.
3. De rapportages van de toetsing middels bijgaande brief aan te bieden aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland.

Van dit besluit is mededeling aan het algemeen bestuur gedaan.

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft in de vergadering van 3 juli 2012 de mededeling over de brief aan het programmabureau HWBP voor kennisgeving aangenomen. Het betrof een mededeling over de ingangstoets HWBP, aanmelding dijkvakken en kunstwerken op de groslijst.

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft in de vergadering van 26 februari 2013 besloten kennis te nemen van:

- a) de brief van het nHWBP waarin onder meer de planning is opgenomen van het programmeringsproces;
- b) de conceptbrief van het waterschap met voorgestelde clustering van afgekeurde primaire waterkeringen tot dijkverbeteringsprojecten met bijbehorende kanttekeningen.

Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 7 mei 2013 besloten:

1. In te stemmen met de resultaten van de gevoerde discussie over de ambities zoals weergegeven in de bijlage.
2. In te stemmen met het verder uitwerken van deze resultaten in de perspectievennota.

In de bijlage (Uitkomsten ambitiesdiscussie) is opgenomen dat het waterschap het Hoogwaterbeschermingsprogramma in tempo gaat uitvoeren van beschikbaarheid van Rijksmiddelen.

Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 7 mei 2013 de mededeling over de reactie van ons waterschap aan de Minister van Infrastructuur en Milieu en het Programmabureau nHWBP, waarmee onder voorbehoud van een aantal kanttekeningen ingestemd wordt met het eerste conceptprogramma nHWBP, voor kennisgeving aangenomen.

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft in de vergadering van 17 maart 2015 besloten:

1. In te stemmen met het programmavoorstel 2016-2021.
2. Aanknopingspunten aan te dragen bij het HWBP in de vorm van meekoppelkansen met projecten van derden in de omgeving van primaire waterkeringen waarbij tevens indien mogelijk de lange termijn waterveiligheidsopgave wordt meegenomen.
3. De bereidheid uit te spreken om de projecten te willen gaan versnellen en daarbij de mogelijkheden van financiering te onderzoeken met het programmabureau van het HWBP.
4. Kennis te nemen van het doorlopen proces en de opgehaalde reacties bij gemeenten.

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft in de vergadering van 15 maart 2016 besloten:

1. De verkenningfase van vier projecten aan te melden bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma en de financiering ervan voor eigen rekening te nemen vooruitlopend op het ter beschikking komen van subsidie vanuit het HWBP.

2. Een aangepast voorstel af te wachten.

Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 10 mei 2016 besloten:

1. Krediet beschikbaar te stellen voor de verkenningsfase van een aantal projecten op het Hoogwaterbeschermingsprogramma vooruitlopend op het ter beschikking komen van subsidie vanuit het HWBP:
  - o dijkkring 47: Dijkverbetering Rijnkade Arnhem (HWBP code 21A);
  - o dijkkring 49: Dijkverbetering Grutbroek Doetinchem (HWBP code 21E);
  - o dijkkring 50/51: Dijkverbetering Twentekanaal Zutphen/Gorssel (HWBP 21F);
  - o dijkkring 50: Dijkverbetering IJsselkadegebied Zutphen (HWBP code 21H, 21I, 21J, 21K).
2. Kennis te nemen van de vervolgfases (plan- en realisatiefase) die mogelijk hierop volgen afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming in de verkenningsfase.

In het bovengenoemde besluit van 10 mei 2016 heeft het algemeen bestuur een bruto krediet beschikbaar gesteld voor het bedrag van € 930.000,-, waarvan € 670.000,- voor Dijkverbetering Rijnkade Arnhem.

Het algemeen bestuur heeft in de vergadering van 12 september 2017 besloten:

1. Om ten behoeve van het doorlopen van de verkenningsfase voor de dijkverbetering Rijnkade het bruto investeringskrediet met € 1.106.116,- te verhogen tot een totaal van € 1.776.116,-.
2. Kennis te nemen van de intentieverklaring.

Onderbouwing

1.1 Met het voorkeursalternatief voldoet dijkkring 47 aan het huidige wettelijk vereiste veiligheidsniveau en wordt de situering van de waterkering zo gunstig mogelijk ingepast in het gebied.

In de alternatievennotitie (bijlage 1) zijn verschillende waterkeringconstructies nader onderzocht en doorgerekend om weer te voldoen aan de waterveiligheidseisen. Met dit besluit wordt de nieuwe situering en de constructie van de kering op hoofdlijnen vastgelegd. De situering en constructie van de kering zijn van belang om de belangen en ambities van stakeholders (gemeente, provincie, Rijkswaterstaat en de bewoners en gebruikers) mogelijk te maken. De waterveiligheidsopgave van het waterschap kan daarom niet los worden gezien van de ambities van andere organisaties voor de Rijnkade. Samen optrekken hierin is dan ook noodzakelijk. Zowel ambtelijk, bestuurlijk en met stakeholders uit de omgeving is er frequent afstemming geweest om tot het voorkeursalternatief te komen. Met de bewoners en ondernemers van de Rijnkade zijn persoonlijke gesprekken gevoerd en zijn er drie Rijnkade-café's georganiseerd. Hierdoor heeft de omgeving nadrukkelijk meegedacht bij de totstandkoming van het voorkeursalternatief. Voor dit voorkeursalternatief is vanuit de bewoners en ondernemers draagvlak.

De gemeente Arnhem wenst de relatie tussen stad en de rivier te versterken en de levendigheid van het gebied te vergroten. De uitstraling van de kade (robuust en continu stadsfront) moet worden versterkt. Een andere opgave is om de Rijnkade klimaatbestendig te maken en water hierin goed wordt ingepast (St. Jansbeek). Om optimaal invulling te geven aan de ambities van beide partijen is bij de start van de verkenningsfase door waterschap en de gemeente Arnhem een intentieverklaring getekend. Op basis van deze ambities zijn vier alternatieven uitgewerkt: Groene Rijnkade, Water, Rijnfront en Levendige Rijnkade.

De alternatievenstudie heeft verschillende afwegingen aan het licht gebracht, zoals het wel of niet toepassen van een groen talud bij de Nelson Mandelabrug, het wijzigen van op- en afritten en het uitbreiden van het horecaplein aan de Rijnkade (bijlage 2).

Om de afweging tot een voorkeursalternatief te kunnen maken zijn de alternatieven door meerdere zeven gehaald. Hierbij zijn de volgende beoordelingscriteria meegenomen: ruimtebeslag, omgeving, ruimtelijke kwaliteit, technische uitvoerbaarheid en kosten. De weging van de vier alternatieven resulteert in een combinatie van Levendige Rijnkade en Groene Rijnkade als voorkeursalternatief. In dit voorkeursalternatief schuift de waterkering nabij de horeca rivierwaarts, wordt een aantal op- en afritten gewijzigd en wordt er nabij de Nelson Mandelabrug een groen talud toegepast (bijlage 2). Er is draagvlak voor het voorkeursalternatief bij de bewoners en ondernemers van de Rijnkade en het omliggende gebied. De verandering van de situering is rivierkundig doorgerekend en getoetst en akkoord bevonden door Rijkswaterstaat. Dit voorkeursalternatief voldoet aan het criterium van sober en doelmatig van het HWBP.

1.2 Met het voorkeursalternatief 'Groene & Levendige Rijnkade' wordt de mogelijkheid gecreëerd om meekoppelkansen te realiseren voor extra doelen en ambities.

De versterkingsopgave van de waterkering biedt 'meekoppelkansen' om de stad en de Rijnkade een extra impuls te geven. De meekoppelkansen bieden mogelijkheden om doelen en ambities te realiseren voor versterking van ruimtelijke kwaliteit, klimaatbestendigheid en leefkwaliteit, waarmee de aantrekkingskracht en het vestigingsklimaat van de Rijnkade en de binnenstad van Arnhem versterkt worden. Bij meekoppelkansen gaat het om ruimtelijke ingrepen die **niet** in de opgave voor de versterking van de waterkering zijn opgenomen of noodzakelijk zijn, maar die mogelijk wel in het project betrokken kunnen worden, mits daarvoor de benodigde financiering is. Het gaat hierbij om een extra investering van ca. € 4 miljoen. Het voorkeursalternatief voor de waterveiligheidsopgave kan volledig onafhankelijk van deze extra investering worden uitgevoerd. Bestuurlijk is door zowel provincie als gemeente de intentie uitgesproken om de meekoppelkansen zoveel mogelijk te financieren. Beide partijen moeten hiervoor nog een besluitvormingsproces doorlopen.

Kosten

Op basis van de huidige inzichten is het de verwachting dat de kosten voor enkel de waterveiligheidsopgave en de inpassingsopgave ca. € 15 miljoen zullen bedragen, waarvan het HWBP voor 90% financiert. Dit besluit betreft het vaststellen van het VKA. Na vaststelling van het voorkeursalternatief worden in de planuitwerkingsfase de kosten nader bepaald, waardoor de kosten mogelijk hoger kunnen uitvallen. Op basis van deze nadere uitwerking van de planuitwerkingsfase zal een investeringsvoorstel aan het algemeen bestuur en een subsidieaanvraag bij het HWBP worden voorgelegd.

Aangezien het een HWBP-voorfinancieringsproject betreft, zal uitbetaling van de subsidie plaatsvinden na afloop van het HWBP Programma 2017-2022. Indien bij het HWBP de aangevraagde bedragen voor reguliere projecten door diverse waterschappen in een jaar kleiner zijn dan het in dat jaar gereserveerde bedrag, zal uitbetaling eerder plaatsvinden (in het kasritme is hiermee reeds rekening gehouden).

Kanttelingen

n.v.t.

Juridische consequentie

n.v.t.

Communicatie

Het waterschap blijft gedurende het gehele traject in contact met haar omgeving en organiseert regelmatig bewonersavonden (Rijnkade-cafés) en gesprekken met belanghebbenden. Na vaststelling van het voorkeursalternatief door het college van dijkgraaf en heemraden zal hierover gecommuniceerd worden, in afstemming met de gemeente Arnhem.